

Logeblad 106:an

Nr 1 februari 2010

Övermästaren har ordet

Kära Vänner!

Ett år har gått tillända med julfirande och nyårslöften. Ett nytt år – och ett nytt decennium – har påbörjats. Logen är på god väg att fira sitt första sekel om ett tag (vi har ju i och för sig en bra bit kvar, men i alla fall). 75-årsjubiléet gick ju av stapeln den 23 januari 2010 och blev en minnesvärd högtid som vi sent kommer att glömma. Lite mer om detta följer längre fram i logebladet.

Dessa terminer (hösten 2009 och våren 2010) tycks ha blivit (och blir?) något av en rekordsäsong. Nederbörden, regnet sensommaren/hösten 2009 och snön 2009/2010, har inte varit så riklig på mannaminne – i vart fall inte i norduppland. Hursomhelst, det här med rekord är ju - i och för sig - intressant ur, till exempel, rekryteringsperspektiv. Logens Bröder har lyckats med konststycket att rekrytera in fler nya Bröder till vår Loge än på länge. Detta lovar gott för framtiden och vi har anledning till att se den (framtiden) med tillförsikt an. Nya erfarenheter att dela och nya banor att tänka i, för utvecklingen framåt och det är viktigt även för oss.

Året kommer att präglas av samverkan. Vi skall söka former för samverkan med andra loger, där vi till exempel, kan utlysa tematiska kvällar tillsammans med andra loger, med föredragningar och underhållning på schemat. Vi skall komma överens med Stockholmslogerna (och Lägren) om hur vi vill att Odd Fellowhuset i Stockholm skall förvaltas och disponeras. Vi skall försöka att besöka Logen 168 Södertörn under året och planera in en ”3-dagarsaktivitet” med besök i Finland, nämligen vår vänloge Arkipelagia, utanför Åbo.

Det finns alltså all anledning att komma till våra logemöten och utöva inflytande över hur vi vill att året (och framtiden) skall formas. Så har vi ju roligt tillsammans också.

Ta väl hand om Dig tills vi ses i Ordenshuset igen, för där tar vi ju hand om varandra.

Bästa hälsningar,

Kjell Sörhed

Undermästaren och TMU informerar

Bröder!

Under 2009 hade vi glädjen att få inviga åtta nya bröder i vår gemenskap.

För att bibehålla vår fina Odd Fellowloge måste vi förutom att värna om våra nya och gamla medlemmar även tänka på att **rekrytera nya**. Det handlar ju inte bara om

de trevliga avkopplande mötena - ibland med gradgivningar - och de goda och gemytliga brödramåltiderna – ibland med lite extra, se annan notis i detta Logeblad, utan främst den medmänsklighet och värme man upplever i Odd Fellow.

Logeblad 106:an

Nr 1 februari 2010

Vi har minst fyra färdiga ansökningar till nästa invigning den 22/4 och någon till är troligen på gång. Men vi behöver ännu fler! "Damma av" era gamla funderingar om "en som kanske är intresserad" och tala med nya och gamla vänner och bekanta.

För invigningen den 22 april gäller att ansökan måste dras i logen allra senast 25 mars eller helst 11 mars för att undersökningsutskottets arbete och ballotering ska hinnas med.

Hinns det inte med så är nästa invigning 28/10. Detta arbete måste pågå ständigt.

För att ytterligare försöka förbättra rekryteringen, så har TMU föreslagit och fått Logens beslut på att vi ska göra följande. Det bygger på ett förslag från DSS br Hans Östlund i april 2009. Vi ska under några logemöten (i februari och mars) skicka runt en lapp där varje broder uppmanas att skriva namnet på en eller flera personer som förslagsställaren tror kan vara **intresserad av att få veta mer om Odd Fellow**. Det vänder sig alltså inte i första hand till personer som vill ansöka om medlemskap nu utan mera till dem som vill veta mer först, utan några som helst förpliktelser, och fundera sedan.

Tanken är att förslagsställaren och TMU i samverkan kallar de intresserade till ett **informationsmöte** t ex någon kväll i maj månad. Vid mötet, ej B106 logekväll, berättar några av våra bröder om Odd Fellow, svarar på frågor, visar lite av Huset (ej hela nu!) samt bjuder på enkel förtäring. Sedan går de nyinformerade hem och funderar över sommaren, hör av sig med fler frågor och skriver sedan förhoppningsvis på ansökan för invigning i oktober.

För den broder som ev är förhindrad att besöka Logen den närmaste tiden, bifogar vi en blankett här (bilaga 3).

Beträffande listan som skickas runt i Logen: Det går även bra att riva av en bit och lämna en separat lapp till TMU.

Slutligen vill jag påminna om **gradgivningen torsdag 25 februari**. Åtta av våra bröder, samt några i B153 Carl Michael Bellman, ska då få Vänskapens grad, Första graden. Kom och njut av denna tilldragelse och förgyll recipiendernas gradgivning med er närvaro!

Lars Bergeås

Program för B106

Under året sker det en hel del trevliga saker förutom de ordinarie programpunkterna. Klubbmästaren med medhjälpare ordnar bl a följande under våren:

Den 25:e mars (torsdag före påsk) ska vi ha smörgårdsbord efter logen.

Den 27:e maj skall vi ha gemensam middag med 153:an. Sångerskan heter Veronica Rosenberg och sjunger

opera/operett.

Resten av året:

Ev aktivitet i samband med expmötet 10/6 är inte färdigplanerad än. I enklaste fallet kanske det blir restaurangbesök med anhöriga.

Logeblad 106:an

Nr 1 februari 2010

Expmötet den 26 augusti planerar vi att hålla på hembygdsgården Klint i Bro med efterföljande kräftkalas.

Den 14 oktober planeras för ölafton.

I december kommer ju som vanligt julloge med sedvanligt program och julbord. Det blir den 9/12.

Program resten av 2010

(SS = Stora salen, MS = Mellansalen, LS = Lilla salen, BS = Bankettsalen)

FEBRUARI

25 Grad I SS 18.30 BS

MARS

11 Loge MS 18.30

25 Loge LS 18.30

APRIL

8 Loge MS 18.30

22 Inv.grad SS 18.30 BS

MAJ

5 Loge LS 18.30 onsdag

27 Loge MS 18.30

JUNI

10 Exp. Bibl. 17.30

AUGUSTI

26 Exp. Troligen Bro 17.30

SEPTEMBER

9 Loge MS 18.30

23 Grad III LS 18.30 BS

OKTOBER

14 Loge LS 18.30

28 Inv.grad SS 18.30

NOVEMBER

11 Veteran MS 18.30

25 Grad II SS 18.30 BS

DECEMBER

9 Julloge MS 18.30

20 Exp. LS 17.30

Lars Bergeås

Redaktör

Logens 75-årsjubileum

Som br ÖM nämnde i sin spalt, så har B106 Tre Kronor firat sin 75:e födelsedag. Omkring 90 personer, bröder och gäster, deltog. Från Storlogen kom 1:e vice storsire Carl-Johan Sjöblom, storsekreterare Gunnar Ljungholm, distriktsstorsire Hans Östlund och vår egen storrepresentant Staffan Teste. Det hölls fina tal och br Staffan talade mycket trevligt om logens historia. Hans tal finns som bilaga 1 till detta logeblad.

Det var en fantastiskt trevlig högtid med underbar musik och sång! Vid jubileumsbanketten serverades mycket god mat med dryck och även där framfördes trevliga tal och ännu mera underbar musik och sång. Kvällen avslutades med dans till Tyresö Jazzband samt vickning för dem som hunnit bli hungriga igen.

Ett stort tack till jubileumskommittén; Ingemar Järpsten, Kai Jonasson, Michael Axelsson, Jacob Mangano, Per Waldheim och Kjell Sörhed, för ett mycket fint jubileumsfirande!

Till jubileet hade br Torsten Augrell sammanställt en minnesskrift, som delades ut till deltagarna på festen. Skriften bifogas detta logeblad (bilaga 2). Den finns i pappersform på Logen och den broder som önskar ett tryckt exemplar kan vända sig till br PS Martin Hänström.

Bland gästerna fanns två bröder, med sina makar, från logen nr 21 Arkipelagia i Pargas utanför Åbo. Deras övermästare Stig Göran Byskata höll ett trevligt tal. Dagarna efter festen fördes en intensiv mailtrafik mellan vår kontaktperson i ärendet, br Torsten Augrell, och br Stig Göran. Det har gått så långt att planering pågår för att B106 ska besöka B21 i vår!

Presstopp:

Det lutar åt att besöket i Pargas kan bli av 17 maj (resdagar 16:e och 18:e maj)!

Logeblad 106:an

Nr 1 februari 2010

Br Torsten tog en del bilder från jubileet varav en visas här. Hela bildsviten kan ses av den som har tillgång till Internet på B106 hemsida.

Spelemän (och en dam) i verksamhet vid banketten.

(<http://www.oddfellow.se/b-106>,
Klicka på Information. Under Fotogalleri
finns en länk 2010-01-23 75 års jubileum)

Lars Bergeås

Diverse information

Månadsavgifter

Logen har beslutat att bibehålla månadsavgiften 85 kr (1020 per år) (hälften för veteraner som fyllt 70 år) under 2010. Individuell information om betalningsläget kommer. Men ni som vet ungefär hur ni ligger till, betala gärna (om ni inte redan gjort det) in till FS pg-konto 58681-8.

Insamling till Haiti

På en broders förslag vid mötet 14/1 gjordes en insamling till förmån för jordbävningsoffren i Haiti. Den inbringade 768 kr, som sattes in direkt på SkM konto. Han betalade sedan in pengarna till Radiohjälpen.

Defibrillator

Genom gåva från brödralogen nr 10 Viktor Rydberg finns nu en defibrillator i Odd-Fellowhuset. Utbildning för att hantera utrustningen genomförs den 25/2. Två bröder deltar från vår loge.

Vi vill gärna veta om någon mer broder kan hantera en defibrillator eller vill delta i denna utbildning eller senare utbildningstillfällen. Meddela i så fall UM Lars Bergeås!

Dukning vid gradgivning

I vår loge vill vi ha s k E-bord vid banketten efter gradgivning. Personalen i restaurangen har dock svårt att hinna med detta. Vår Klubbmästare Kai Jonasson har nu förhandlat med restaurangen. Om vi ställer upp med lite handräckning vid dessa tillfällen så får vi vårt E-bord! Det handlar om några minuters arbete för några bröder. Så när br Kai kommer och frågar om någon vill hjälpa till så ställ upp, så blir det festligare stämning sedan vid bordet!

Lars Bergeås

StRepr br Staffan Testes tal vid 75-årsjubileet 23 jan 2010

För 75 år sedan, den 19 januari 1935 bildades brödralogen 106 Tre Kronor.

Det skedde här just i denna sal, stora salen, som var fylld till sista plats.

Denna sal färdigställdes nämligen 9 år tidigare.

Huset som vi befinner oss i köptes 1922 av en Odd Fellowbroder Walter Bäckström just medlem i loge nr 6 Holmia som är moderloge till 106 Tre Kronor.

Priset för huset var 765 000 kronor.

Omfattande till- och ombyggnationer vidtogs för att fastigheten skulle lämpa sig för Ordensändamål. Gårdsflygeln med klubb- och ordenssalar nybyggdes.

Invigningen av Ordenshuset skedde den 21 oktober 1926 av Kung Gustav V som just i denna sal förklarade lokalerna invigda till utövande av vänskap, kärlek och sanning

När 106 Tre Kronor bildades 1935 såg stora salen i stort sett ut som i denna dag. Några ändringar har dock skett. Ett tidigare trätak har 1958 ersatts av ett undertak av gips. En förändring skedde också så att taket över undermästarplatsen, där jag står, fick samma form som det vid övermästarplatsen. Salens sceniska anordningar blev också permanenta.

En annan förändring är också att herrarna i vår loge idag bär svarta kostymer och inte frack, som logen avskaffade 1972.

Hur såg då tidsandan ut för bröderna i 106 Tre Kronor 1935?

De hade varit med om den stora depressionen 1930. I Sverige började recessionen under det andra kvartalet 1930.

Återhämtningen började två år senare under tredje kvartalet 1932, ett halvt år efter Ivar Kreugers självmord. Under den svenska recessionen sjönk industriproduktionen med 10,2 %. En låg siffra, bland den tidens industrinationer var det

bara Japan som klarade sig bättre med 8,5 %.

En stor skillnad idag mot 30-talets ekonomi är att 30-talets till så stor del var agrar. Ca 50 % av befolkningen i Sverige bodde och verkade då på landsbygden, där fortfarande självhushållets ekonomi spelade stor roll.

Bröderna hade 1935 blivit varse ljusningen vid horisonten. En tanke på utveckling och förändring hade väckts.

106 Tre Kronors moderloge nr 6 Holmia, bildad redan i mars 1884, var 1934 Sveriges största loge med runt 400 medlemmar. 1920 hade logen haft 511 bröder. Det var naturligt att se framför sig en delning av logen.

Tre Kronor blev av vad som på Holmias hemsida kallas dotterloge – ett uttryck som antagligen skapades innan Rebeckalogen bildades i Sverige. 106 Tre Kronor får väl snarare sägas vara en sonloge till modern Holmia.

I praktiken har Holmia sett till att 106 Tre Kronor fått många syskon, bröder - äldre och yngre - till Tre Kronor, loger som alla har Holmia som moderloge.

De är:

Logen Nr 13 Gustaf Wasa instiftad 1897, Logen Nr 65 Stockholm 1917, Logen Nr 75 Roslagen Norrtälje 1920, Logen Nr 95 Taelghia (Täljia) Södertälje 1923, Logen Nr 100 Wilhelm Laurentz 1926, Logen Nr 116 Birka 1948, Logen Nr 121 Folke Bernadotte 1950 samt Logen Nr 141 Dag Hammarskjöld 1963.

Men låt oss än en gång gå tillbaka till ögonblicket då bildandet av logen 106 Tre Kronor skedde den 19 januari 1935:

Storsiren avslutade då den högtidliga ceremonin med följande ord:

"Det är både intressant och lärorikt att studera våra logenam och söka utläsa ett och annat psykologiskt drag hos logens stiftare. Det namn, som den nya logen skall bära, TRE KRONOR är ett ärevärdigt namn. Vad stiftaren därmed torde ha åsyftat framgår bäst av logens sigill. Man ser vårt monumentala Stadshus, med dess torn och dess högt över staden höjda, vitt synliga gyllene tre kronor, 106 meter över Mälarens yta. De Tre kronorna får till uppgift att vidga blicken, att erinra den nya logen om att dess syfte väl gäller fosterlandet, men att det ej går att inskränka det härtill, utan det går vidare ut över världen, närmast till brödrafolken vid våra gränser, men går så längre och längre bort, allt till världens ände".

Många gånger har bröderna i logen 106 Tre Kronor diskuterat just stadshusmättet 106 meter till de tre kronorna i stadshus-tornet men uppenbarligen är meterantalet korrekt då de 106 meterna faktiskt anges på Stadshusets egen hemsida.

Då Logen instiftades 1935 var medlemsantalet fyrtio bröder och 1950 hade antalet bröder ökat till etthundrafyra. Idag är antalet kring 100.

Vår moderloge 6 Holmia är idag inte så mycket större. Från att ha varit 511 medlemsbröder är antalet idag 130.

106 Tre Kronor har också medverkat till att en ny loge fötts.

Det är Logen nr 168 Södertörn som bildades 1998. Inte mindre än tre exövermästare lämnade den idag firade 75-åringen för att flytta söderut. Det var Berthold Schytt och Lennart Jerlebäck som var två av åtta stiftare för 168: an samt senare Nils Göran Wetterberg som ofta förgyllt Tre Kronors tillställningar med sin jazzmusik.

106:ans sonloge på Södertörn har växt till sig och har idag 58 medlemsbröder.

Men hur var då livet 1935 för 106:ans stiftare?

Stockholm inom tullarna hade 533 884 invånare. Nettoökningen av befolkningen bestod då som nu av inflyttning.

Bostadsbyggandet var inte särskilt explosivt 1935 byggdes 5 803 lägenheter, vilket var färre till antalet än befolkningsökningen.

Det föreföll dock som det var lättare att erhålla jobb 1935 än idag 2010.

1935 varantalet nyinskrivna arbets sökande 47 029 samtidigt som antalet nyanmälda lediga platser under året var 83 658.

Antalet examen/slutbetyg från läroverk/gymnasieskola i staden var 677. Den kanske största skillnaden gentemot idag efter Sveriges gymnasiereform.

Kommunalskatten var hör och häpna: 6,95 %.

Vanligaste namnet på pojkar året 1935 var det namn som bärs av vår distriktsstorsire:

Hans.

Andra populära namn:

	Pojkar	Flickor
1	Hans	Ulla
2	Bo	Ingrid
3	Lars	Kerstin
4	Bengt	Siv
5	Karl	Birgitta

Trängseln på stadens vägar var inte lika svår 1935. I staden finns 3 124 registrerade motorcyklar, 11 682 bilar, 294 bussar och 6 368 lastbilar.

Trängselskatt var inte påtänkt.

Hur den vanlige människan levde kan kanske illustreras av några lastbilsåkare som minns tillbaka till 1935 återgivet i en jubileumstidskrift.

En bil som en av dem köpte kostade 1 500 kr.

En lastbilsåkare tjänade 14:85 kr om dagen.

Bensinen kostade 18 öre litern.

Körde man ihop 100-125 kr i veckan var det bra, minns en av åkarna. 1 krona i timmen var en bra timpenning.

För den första lägenheten betalade åkaren 60 kr och två personer levde på 20 kr per vecka.

Under arbetstid klarade sig åkaren på 50 öre om dagen. En kanna kaffe kostade 20 öre och innehöll 2 och en halv kopp. Smörgåsar hade åkaren med sig. För resten av pengarna (30 öre) kunde han köpa en tallrik välling och en kopp kaffe till.

Logen 106 Tre Kronor har varit med om mycket under de gångna 75 åren. Vår kaplan i logen, Torsten Augrell har sammanställt en stor del av vår historia i en liten

minnesskrift, som jag hoppas alla har fått och som är värd all läsning.

Trots att logen 106 Tre Kronor är en ganska ung loge – det finns 105 loger i Sverige som är **äldre** – så har vi hunnit med att få 9 jubelveteraner som varit medlemmar i över 50 år eller större delen av logens historia.

Logen har haft 36 övermästare under de gångna 75 åren. Den 37:e är Kjell Sörhed, tjänstgörande övermästare som är vår värd denna afton.

Vi har också vår jubileumsgeneral exövermästaren Ingemar Järpsten att tacka för att han lett dagens jubileiarrangemang.

Med dessa ord vill jag önska 106 Tre Kronor många trevliga brödraår framöver.

----- o -----

Minnesskrift vid Logen 106 Tre Kronors 75 årsjubileum
Lördagen den 23 januari 2010
Av Torsten Augrell

LOGEN No 106 TRE KRONOR

Minnesskrift vid logens 75-årsjubileum lördagen den 23 januari 2010

av Torsten Augrell

Logen nr 106 Tre Kronor firar nu sitt sjuttiofemårsjubileum och vi har därför en god anledning att se tillbaka på vår och på hela Odd Fellows historia och på de tankar om en ny logeinstitution, som väcktes av några bröder år 1934. Denna lilla minnesskrift försöker naturligtvis inte på något sätt vara heltäckande, när det gäller de förflutna sjuttiofem åren men jag hoppas att den skall kunna bli till inspiration för det fortsatta, fruktbara arbetet i vår Loge och (kanske en något förmäten tanke) för hela vår Ordens verksamhet. Som vår hädangångne broder Owe G. Wennberg skrev inför sjuttioårsjubileet för fem år sedan: ”Förvisso kan en var ny broder, nyss insläppt genom kopparporten, finna den påbörjade vandringen genom logegraderna tidskrävande och mödosam, innan det i fjärran hägrade målet nåtts. Men den aktive Odd Fellow-brodern finner snart att åren rinner iväg och helt plötsligt står han inför det hägrande målet tredje logegraden och är då en fulländad medlem. Det är viktigt att vi i logearbetet inte glömmer bort vår historia, utan hämtar värdefull inspiration ur det gångna för att bevara och utveckla vår Loge till nytta och välsignelse för kommande generationer”.

Logens jubiléer mm.

Tre Kronor firade sitt femårsjubileum den 19 januari 1940 med ett högtidligt sammanträde med utdelning av veterantecken

Tioårsjubileum firades den 8 februari 1945

Femtioårsjubileum firades den 19 januari 1985

Sextioårsjubileum firades den 28 januari 1995

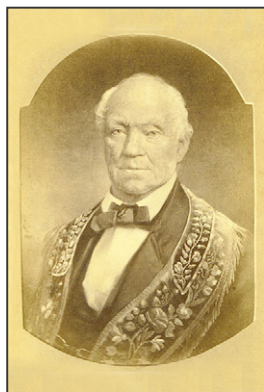
Sjuttioårsjubileum firades den 5 februari 2005

I november 1973 höll logen sitt åttahundra möte

I mars 2009 höll logen sitt femtonhundra möte

Odd Fellow orden

Den 26 april 1819 instiftades Odd Fellow i sin moderna form (se nedan) på värdshuset

The Seven Stars i Baltimore i USA under ledning av en från London invandrad vagnfjädersmed vid namn Thomas Wildey, död 1861. (bilden) Efter att fanan med de tre länkarna passerat Australien i slutet av 1860 talet, Tyskland 1870, Schweiz 1871, Holland 1877 samt Danmark 1878, dröjde det ytterligare 6 år innan den fördes över Öresund och nådde Sverige. År 1884 bildades den första svenska Odd Fellow logen, nr 1 Scania i Malmö. Stockholm fick sin första Odd Fellow loge, nr 4 John Eriksson 1892. Fram till 1935 hade Stockholm fått 11 loger och logen nr 106 Tre Kronor blev den 12:e logen. År 1868 skapades den kvinnliga delen av vår Orden,

Rebecka, som alltsedan dess haft en framgångsrik utveckling. Det dröjde dock till 1967 innan den infördes i Sverige genom institueringen av Rebeckalogen Nr 1 Margareta, även den i Malmö. Den svenska Odd Fellow Orden har idag tillsammans över 40 000 medlemmar, cirka 27 000 bröder och 13 000 systrar fördelade på f.n. 273 loger.

I Tyskland och i Österrike mötte Odd Fellows en rad svåra prövningar, bl.a. konfiskation av egendom, i samband med förföljelsen av de hemliga ordnarna efter det att Adolf Hitler tagit makten. Orden ställdes slutligen inför den trista nödvändigheten att besluta om sin egen upplösning hellre än att riskera beslut om tvångsupplösning. Även i de länder, som efter kriget hamnade i det man kallar östblocket, var det omöjligt för orden att verka. Ganska snart efter krigsslutet 1945 började dock arbetet med att återuppta verksamheten, men återuppbyggnaden har tagit lång tid. Den svenska storlogen har dock numera ett väl utvecklat samarbete med Polen.

Utbredning och ursprung

Man brukar säga att ordens ursprung är höljt i dunkel – det brukar man få höra när man kommer till introduktionsträffen, men Ordens ursprung är helt klart engelskt.

Redan i slutet av 1600-talet och i början av 1700-talet bildades föreningar och gillen i England, som i sitt väsen visar släktskap med Odd Fellow och dess budskap.

Målsättningen var att inbördes hjälpa och stödja varandra. Genom det gamla engelska uttrycket "Ad and Wed" var man förbundna med varandra genom ett löfte. Detta är den mest tillförlitliga förklaringen till ordet "Odd" i Odd Fellow. Ordet kommer ur "Ad", en förkortning av "Added" som även betyder avhängig eller förenade. Odd Fellow skulle därför betyda "av varandra genom löfte förenade kamrater". Det är en tolkning, som också väl stämmer överens med Odd Fellow-Ordens grundsatser. Det finns dock flera uppfattningar. Ernst Höijer visar på en annan, nämligen att "fellow" i första hand betyder, kamrat, medbroder och att "odd" syftar på tillfälligt anställda, övertaliga anställda vid äldre tiders byggföretag.

Första gången beteckningen "Odd Fellow" återfinns i tryck var år 1745 i den engelska tidskriften "The Gentleman's Magazine" i en novell författad av Daniel Defoe, men publicerad först fjorton år efter hans död år 1731. Defoe är mer känd för sin bok om Robinson Crusoe. Likheter med andra ordenssällskap i England gör att man vågar utgå ifrån att dessa sällskap då som senare hämtat idéer ur samma källa för att utforma målsättning, symboler, tecken och även ritualer.

Ett exempel på detta är ett ordenssällskap som fanns i England på 1720-talet med namnet "Den gamla hjortorden" eller riktigare "The Ancient Order of Bucks". Denna orden visar stora likheter med Odd Fellow, t ex i sitt emblem som bestod av tre hjorthuvuden, vars kronor var inflätade i varandra. Frigör man kronorna från huvudena för oss bilden lätt till vår ordens tre länkar. Även i andra avseenden än detta och tretalet har Odd Fellow och "The Ancient Order of Bucks" många beröringspunkter i sin ritual.

I slutet av 1700-talet bildades helt klart ordnar och loger under beteckningen Odd Fellow i England. Det finns bevis på att Kung Georg IV av England, då ännu Prins av

Wales, invigdes i "The Society of Odd Fellows" år 1780. Det är första gången som man kan knyta beteckningen direkt till ett ordenssällskap.

Man har även funnit en ritual, daterad år 1797, som använts av "The Patriotic Order of Odd Fellow". Det var ett sällskap som tillsammans med "The Union Order" och "The Royal Order" åren 1813-1814 bildade "The Manchester Unity of Odd Fellow". Det var ur denna organisation, som den amerikanska storlogen bröt sig loss 1843. "The Manchester Unity" finns än idag kvar i England under beteckningen "The Friendly Society of Great Britain", vilket är motsvarigheten till vårt Odd Fellow.

Odd Fellow grenar ut sig i Amerika.

Den tidigare nämnde Thomas Wildey invigdes redan år 1804 i den engelska Odd Felloworden. Han hade flitigt och intresserat deltagit i logens arbete, fått alla grader eller som det står hade "passed the chairs" samt hade haft ett flertal befattningar inom logen. Denne broder utvandrade år 1818 till Amerika. Där annonserade han i "The Baltimore American" den 13 februari 1819 efter fler Odd Fellows i förskingringen. Villkoret för att starta en loge var nämligen att den måste bestå av fem stiftare. Thomas Wildey fick ihop "five for a quorum" och man träffades på värdshuset "The Seven Stars" i Baltimore. Detta resulterade i att Logen nr 1 Washington instituerades den 26 april 1819 med Thomas Wildey som övermästare och John Welsh som undernästare. Detta har betecknats som den officiella starten för den Odd Fellow-rörelse, som vi talar om idag.

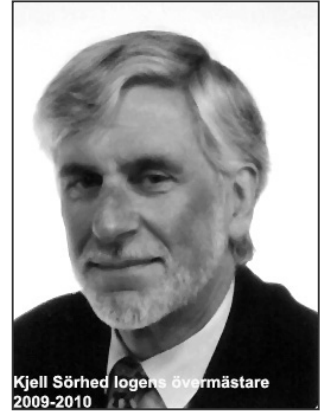
Men varför skall man nöja sig med så korta tidsperspektiv, som i det ovanstående, när det går att komma längre tillbaka i tiden? Birger Fors berättar om James Spry, som ansåg sig ha belägg för att Odd Fellow orden hade traditioner som sträckte sig så långt tillbaka i tiden som till judarnas babyloniska fångenskap (587-538 f. Kr.) I de källor han åberopar står bland annat det följande: I andra delen av Gamara (en del av den judiska skriftsamlingen Talmud; den andra heter Mishna) samlad av Rabbi Asa i Babylon omkring 100 år efter Johannes död, berättas att hemliga sällskap fanns bland de fångna judarna. Ett av de hemliga sällskapen hade till uppgift att möjliggöra möten mellan fångarna utan att väcka fångvaktarnas uppmärksamhet. Judarna skulle hålla fast vid fädrens tro och motarbeta dyrkan av Babylons gudar. Efter förstörelsen av templet i Jerusalem fördes en del av de judiska försvararna till Rom för att delta i Titus triumftåg. Där skulle fångarna visas upp. Efter triumftåget bildades av de fångna judarna en elitkår i kejsarens tjänst. Vid flera tillfällen visade den judiska elitkåren sin lojalitet och trohet. Som tack upphöjde kejsaren dem till romerska medborgare. (Medborgare i denna bemärkelse heter *oddfellow citizens* i översättning till engelska). Fors berättar även att en annan källa uppger att Odd Fellow-orden infördes i Wales av den romerske fältherren Gæus Julius Agricola (39-93) under hans tid som ståthållare i Britannien. Dessa fantasieggande spekulationer om vår ordens antika, för att inte säga forntida ursprung till trots, är det nog säkrast att hålla sig till Höijers ordenshistorik

Logen Tre Kronor, kort historik

Under år 1934 började alltså, som nämns ovan, tanken på en delning och bildandet av en ny loge uppstå bland bröderna i loge nr 6 Holmia, som då var landets största loge med över 400 medlemmar. Denna mening delades också av Ordens högsta ledning, varför förberedelser sattes igång under ledning av Storskattmästaren, ExÖM i loge nr 6 Holmia, br. Emanuel Ringholm. Den 19 oktober 1934 hade man kommit så långt att Odd Fellow föreningen Tre Kronor konstituerats. Nu följde en febril verksamhet, som huvudsakligen ägnades åt att värva medlemmar och att förbereda att övergången till en Odd Fellow loge. Efter en kort tid hade föreningen tillförts ett antal nya medlemmar. En

skrivelse inlämnades till Storlogen undertecknad av sex 6 petitionärer från loge nr Holmia och två från Odd Fellow föreningen Tre Kronor. Skrivelsen innehöll begäran om Fribrev för logen nr 106 Tre Kronor av I.O.O.F. i Sverige. Så kom då den stora dagen institueringsdagen - som alla sett fram mot. Den 19 januari 1935 kl. 19.40 intågade Storsiren Br B J-son Bergqvist med sina Storäm-

betsmän in i en till sista plats fylld Ordenssal. När Storämbetsmännen intagit sina platser intonade organisten br Erik Erling logens invigningssång. Härefter förklarade Br. Storsiren en loge i den Oberoende Odd Fellow-Orden öppnad i invigningsgraden och anmodade br. Stolz marskalken att för honom föreställa de petitionärer, vilka begärt fribrev för en ny Odd Fellow-loge i Stockholm. De åtta bröderna tillhörande loge nr 6 Holmia (6 brr) och Odd Fellow-föreningen Tre Kronor (2 brr) avlade inför Storsiren vederbörliga löften varefter Stormarskalken uppläste det av Svenska Storlogen IOOF utfärdade fribrevet för Logen nr 106 Tre Kronor IOOF av Sverige. Br. Storsiren förklarade nämnda loge lagenligt instiftad och överlämnade fribrevet till logens stiftare. Den nya logens stadgar blev till alla delar godkända och förklarades av Storsiren, som granskat desamma, stadfästa. Den nya logens första ämbetsmän blev: ÖM Gustaf Hammarström, UM Herbert Lunden- Welden, PS Carl Wale, FS Birger Widholm, SkM Axel Kinnander. Den nya logens stiftare var: Emanuel Ringholm, Hjalmar Söderström, Oscar Karlsson, Karl Lönnqvist, Hjalmar Fredelius, Gustaf Hammarström, Carl Wale och Erik Zetterberg. Storsiren avslutade den högtidliga ceremonin med följande ord: "Det är både intressant och lärorikt att studera våra logenamn och söka utläsa ett och annat psykologiskt drag hos logens stiftare. Det namn, som den nya logen skall bära, TRE KRONOR är ett ärevärdigt namn. Vad stiftaren därmed torde ha åsyftat framgår bäst av logens sigill. Man ser vårt monumentala Stadshus, med dess torn och dess högt över staden höjda, vitt synliga gyllene tre kronor, 106 meter över Mälarens yta. De Tre kronorna får till uppgift att vidga blicken, att erinra den nya logen om att dess syfte väl gäller fosterlandet, men att det ej går att inskränka det härtill, utan det går vidare ut över världen, närmast till brödrafolken vid våra gränser, men går så längre och längre bort, allt till världens ände".

Logens första gradgivning (invigningsgraden) genomfördes 21 oktober 1935 då Franz Dombert och Carl Gunnar Svedenius invigdes vidare delades två veterantecken ut, till brr Richard Julin och Hjalmar Thorén.

Mera ur Tre Kronors protokoll

Broder Owe G. lade ner ett mycket omfattande arbete inför sjuttioårsjubileet. Bl. a. läste han igenom en stor del av logens äldre protokoll – Logens sju tjocka handskrivna protokollsböcker och han ger oss mycket intressanta inblickar i materialet. Han skriver: Vid genomläsning av böckerna - från den 19/1 1935 till den 27/11 192 - kan man notera att den sista paragrafen ur protokollet av den 27 november 1952, sid. 128 i protokollsbok 7, lyder som följer: "då utrymmet i denna protokollsbok nr 7 inte räcker till för sammanträdet den 11 november 1952 har ny protokollsbok tagits i bruk. Obs att övergång samtidigt har skett till löst bladsystem som möjliggör maskinskrift". Han fortsätter: "Det talade ordet faller snart i glömska. Då kan det skrivna ordet ha större värde, till det kan man återvända för att friska upp minnet eller få del av hur det var förr. Då fyller protokollen en stor uppgift och de har ett stort historiskt värde."

I maj månad 1936 föreslogs ändring i Logens stadgar, 2 §, gällande Logens ordinarie sammanträde 2:a och 4:e helgfria torsdagen i varje månad. Vid gradgivning öppnades Logen 15 minuter tidigare. Stadgeändring stadfästes av Storsiren den 18 maj 1936.

Br. Owe fortsätter med ytterligare axplock ur Logens protokoll: Den 19 januari 1945 högtidlighöll Logen sin 10 årsdag. Efter violinsolo av broder Wilhelm Donne från loge nr 13 Gustaf Wasa gav br. ÖM John Jacobsson en historisk återblick över emblemet Tre Kronors användning genom tiderna. Lyckönskningar framfördes av Storsiren och gästande bröder. Härfter intog br. Storsiren övermästarpodiet och utdelade veterantecken till bröderna ExÖM H Lunden Welden, ExÖM Gabriel Arosenius och broder Johan Thulin. Den högtidliga delen avslutades med violinmusik.

Men Br. Owe gick också igenom en hel del nyare material: "Den 26 september 1968 gav vår Loge invigningsgraden. Fyrtiotvå bröder var närvarande och vi gästades av två bröder från loge nr 77 Olaus Petri. Före invigningen infördes br. Storsiren Ivar Dahlberg och br. DDSS Erik Stark. Storsiren delade ut jubelveterantecknet till br. Gustaf Hammarström som var en av stiftarna och Logens förste ÖM. I klubben präglades stämningen av den högtidlighet, som invigning och i synnerhet utdelning av jubelveterantecknet ger. Utdelningen av detta tecken är en så sällan återkommande ceremoni, att det är få bröder förunnat att få övervara. Det blev en minnesrik kväll som bör ha gett våra nyinvigda bröder ett bestående intryck av hur en Odd Fellow-kväll kan vara.

Vid en Logekväll i februari 1969 tog ÖM och Klubbmästaren ett djärvt nytt grepp. Man startade kl. 18.15 med ärtmiddag **före** sammanträdet vilket lär ha uppskattats av bröderna. Så gick man till sammanträdet, som verkar ha genomförts i god ordning och därefter fortsatte samvaron i klubben med kaffe och vad därtill hör.

Den 27 november 1969 utdelade Storsiren Tore Norrby i närvaro av fyrtiotre bröder jubelveterantecken till broder Sigfrid Emanuelsson och veterantecken till bröderna Theodor Thorsson och Torsten Ömlin.

Några år senare invigde Storsiren källarvalvet som blev färdigställt 1971. Vår Loge var troligen den första loge, som använde valvet. Tillfället var Logens traditionella ärtmiddag, som avåts av trettiotvå närvarande bröder.

I november 1973 höll Logen ett litet jubileum. Det var Logens 800:e sammanträde, som firades i närvaro av 42 bröder.

Kvällens gäst i Klubben i maj 1975 var Radio- och TV mannen Bengt Feldreich. Han berättade minnen från sina år på Sveriges Radio.

I januari 1977 medförde svåra snöhinder, vilket noterades i protokollet, att många bröder från stadens ytterområden och förorter inte kunde ta sig till Logen denna kväll. Tjugonio bröder lyckades i alla fall med detta.

I närvaro av 32 bröder den 22 mars 1984 kåserade broder Edvin Fälting från loge 24 Birger Jarl om minnen från bärgningen av regalskeppet Wasa och från Sveriges deltagande i American Cup.

För att fira Logens femåriga tillvaro hölls **den 19 januari 1940** ett högtidligt Logesammanträde, då veterantecken utdelades av Storsiren och en historik över Logens femårsperiod framfördes av broder PS.

Under kristiden 1941 hade restauratriken fröken Ahlbom svårigheter att hålla ett hyggligt pris för supén, så hon tvingades höja priset till 3:75 inkl. omsättningskatt för tre smörgåsar med pålägg, varmrätt, pilsner, kaffe och drickspengar.

Under krigsåren, 1939-45, rådde svår bränslebrist och ordenssalarna hölls därför stängda och logesammanträdena fick istället hållas i Biblioteket. Vid något enstaka tillfälle kunde Logen vara i någon sal, som var uppvärmd. Vid vissa tillfällen under tider av bränslebrist kunde man trots allt hålla både Biblioteket och Bäckströmska salongen tillgängliga för möten. En ögonblicksbild från krigstiden: det kom en förfrågan från Storsiren om Logen var villig att under fem månader bidra med 30 kr/månad avsedd att bekosta livsmedelspaket till en Odd Fellowbroder i Finland. Flera bröder tillstyrkte och Logen beslöt utbetala 150 kr. Storlogen ombesörjde sändningarna.

Broder FS meddelade, hur illa det kan gå på väg till ett Logesammanträde. Logens SkM hade blivit skadad vid en spårvagnsresa och nu vistades han i sitt hem med gipsat ben. En hälsning från den skadade Skattmästaren framfördes.

Vid årsskiftet 1940/41 beslöt Logen om inköp av tre ExÖM regalier samt två st. band för Yttre och Inre vakter samt en Ex regalie för PS.

Logen har alltid haft klubbmästare, som tänker på brödernas välbefinnande.

Så t.ex. anordnade i december 1941 dåvarande klubbmästaren en "Bier Abend" och FS broder Ernst Thorén höll ett föredrag om ölframställning. Broder Åke Brodin underhöll med sång.

På förslag av dåvarande UM beslöt Logen i december 1941 att, enligt förut tillämpad praxis, till personalen i köket överlämna en julgåva å 20 kr.

I november 1942 hände följande i Logen. Under musik intågade 35 brr från logen 50 Hemdall, Göteborg, vilka före intåget på vederbörligt sätt fått arbeta sig in. Därefter infördes Storlogens samtliga ämbetsmän. Så företogs 1:a nomineringen av valämbetsmän. Därpå invigdes broder Beijes från loge 50 Hemdall och bröderna Överödder, Petri och Schorin från vår Loge.

Den 8 februari 1945 firade Logen sin 10 åriga tillvaro, som kombinerades med gradgivning och utdelning av veterantecken.

Broder ÖM delgav Logen en skrivelse från broder SkM Gunnar Svalander att br Gunnar skulle emigrera till Kanada för att bosätta sig i Vancouver. Senare skrev broder Gunnar att han hade gott hopp om att kunna slå sig fram i sitt nya hemland. Han skulle besöka Odd Fellow i Vancouver. Flitig brevväxling förelåg och broder Gunnar skrev att det gick honom väl.

I klubben den 9 september 1948 förekom två överraskningar. Broder Kaplanen invigde med CM:s hjälp Klubbens storslagna och välljudande gonggong. Broder Kaplanen höll ett tal som han utformade kring de tre länkarna, som för honom symboliserade Sakligheten i Logen, Glädjen i klubben och den Sammanhållande brödrakarleken. I tacktalet till donatorerna framfördes önskan att gong gongen skulle få för framtiden bestående värde, talet avslutades med tre gånger tre gonggongslag. Kvällens andra överraskning var att br. ÖM tackade broder Gjörling för hans gåva i form av en klubbvisa, som till stor glädje sjöngs under ledning av br. Olof Wasberg.

Då Logen instiftades var medlemsantalet fyrtio bröder och nu, då 15 år förflutit hade antalet bröder ökat till etthundrafyra. Under dessa år har Logen fått mottaga inte mindre än tre donationer: av br. G A Samuelsson, br. F Zetterberg till minne av fadern Emanuel Zetterberg samt från broder Emanuel Ringholm.

För att förvara Logens regalier hade pappkartonger införskaffats, men efter drygt tjugofem år började kartongerna falla sönder. En broder donerade två större lådor av trä, vilka fortfarande finns kvar och används.

En broder orienterade den 8 juli 1965 om de viktigaste frågorna från Storloge och Storlägermötena: där beslöts att arbetet i logerna fr.o.m. den 1 januari 1965 skulle ske i invigningsgraden och att **Rebecka-loger** skulle införas i Sverige.

I mars 1966 höll broder Bengt Lindborg ett föredrag i klubben över ämnet "Odd Fellow, en orden bland många. Några glimtar ur ordensväsendets historia från äldsta tider till våra dagar".

Vid Logens veteranafton i november 1967 höll dåvarande DDSS broder Erik Stark ett anförande om broderskapets idé "logearbetet skall främja det aktiva broderskapet och alla skall minnas att de löften som givits är bindande skyldigheter. Sanningen skall bygga på vänskap och kärlek". Broder Erik Stark gav veterantecken till två bröder och undrade "under vilka omständigheter dessa bröder sökt sig till Odd Fellow, krig och andligt mörker rådde i världen för 25 år sedan, trots dessa besvärligheter har de blivit Logen och Orden trogna".

År 1972 beslöt Logen att helt slopa fracken. I fortsättningen var det mörk kostym, vit skjorta, grå slips, svarta skor som gällde.

Logens Övermästare från institueringen.

1935-1936 Gustaf Hammarström
1936-1937 Herbert Lunden Welden
1937-1938 Sven Svensson
1939-1940 Gabriel Arosenius
1941-1942 Osvald Thisell
1943-1944 Karl Lönnqvist
1945-1948 John Jacobsson
1949-1950 Gunnar Svedenius
1951-1952 Benvenuto Bovo
1953-1954 R Eidhagen
1955-1956 Karl Erik Larsson
1957-1958 S Törnblom
1959 1960 K G Eriksson
1961-1962 Åke Kanerud
1963 1964 Bengt Lindborg
1965 1966 Nils Kruskopf
1967-1968 Arthur Andreasson
1969-1970 Olle Holmqvist
1971 1972 Tore Ekstrand
1973 1974 Nils Åke Thorsson
1975 1976 Ingvar Löfgren

1977 1978 Berthold Schytt
1979 1980 Erik Örnstedt
1981 1984 Lennart Jerlbäck
1984 1986 Owe G Wennberg
1987 1988 Bengt Hansson
1989 1990 Jan Åke Bosell
1991 1992 Hans Prenke
1993 1994 Karl Matz
1995 1996 Nils Göran Wetterberg
1997 1998 Leslie Marcus
1999 2000 Anders Alexandersson
2001 2002 Börje Thelin
2003 2004 Staffan Teste
2004-2005 Ingemar Järpsten
2007-2008 Rolf Wikström
2009-2010 Kjell Sörhed

Jubelveteraner

Sigfrid Emanuelsson
Erik Hallin
Gustaf Hammarström
Åke Kanerud
Rune Linnerheim
Folke Linnros
Åke Nilsson
Gustaf Paulsson
Nils Åke Thorsson

Avslutning

Avslutningsvis vill jag än citera Br. Owe G Wennberg som avslutade jubileumsskriften till sjuttioårsjubileet med följande tänkvärda ord, lika aktuella nu, som de var för fem år sedan: ”Att träda in genom Kopparporten och in i Odd Fellow huset var som att komma till en annan värld. Det kändes avkopplande och lugnet smög på när jag lämnat oväsendet och brådskan utanför. Min fadder lyckades få med mig i Odd Fellow i mars 1967. Vi var fem nya medlemmar som fått knapphändig eller ingen information alls om vad Odd Fellow eller en Loge var för något. Nu är det bättre, de nya blir inbjudna några dagar innan invigningen tillsammans med anhörig för information och rundvandring i huset, det hela avslutas med förtäring. Efter lång väntan fördes vi in i stora Logesalen. Det var en fantastisk upplevelse vi fick vara med om under den kvällen. Jag funderade länge över vad jag gett mig in på. Men genom åren och gradgivningarna lärde man sig snart vad Odd Fellow var, och vad det gav. Dessa år har givit mig så mycket: vandringen genom graderna, de olika uppdragen jag haft och det fina kamratskapet i Logen. Jag ångrar inte en dag att jag blev Odd Fellow och medlem i Logen nr 106 Tre Kronor.”

Litteratur kring Odd Fellow och dess historia

Enghoff Karl: ”Odd Fellow-orden (I.O.O.F.) 1818-1819, Lund 1919

Fors Birger: Ordensväsendet ursprung och utveckling, Stockholm 1994

Höjer Ernst: ”Odd Fellow-Orden. Översikt av dess historiska utveckling och organisation. (Med tillägg av Ivar Dahlgren), Stockholm 1959”

Odd Fellows i Sverige, Jubileumsverk 1895-1945, Uppsala 1945

I 106 Tre Kronors arkiv finns också ett stort antal jubileumsskrifter från loger i Sverige och Finland och jag har ägnat julhelgen 2009 till genomläsning av detta material.

Bro i januari 2010

Torsten Augrell

Lista för personer som troligen vill veta mera om Odd Fellow, men ej skriva ansökan nu. Nedanstående kommer att kallas till ett informationsmöte i B106 i maj.

Namn	Tfn, epost eller adress	Förslagsställare

Skicka ditt/dina namnförslag till ordf TMU, Lars Bergeås, epost: lars.bergeas@telia.com eller adress: Ängsvägen 3, 19631 Kungsängen senast den 25 mars.

En liknande lista kommer att cirkuleras vid några logemöten (vid måltiden). Då går det även att riva loss lösa lappar, för den som vill lämna förslag diskret.